
„GIMNAZIJALCI – MUZEJSKI VODIČI”
MUZEJSKO-EDUKATIVNI PROJEKT MODERNE GALERIJE, ZAGREB

IVANA RONČEVIĆ ELEZOVIĆ □ Moderna galerije, Zagreb

IM 51, 2020.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

sl.1.-4. Gimnazijalci-muzejski vodiči, (učenici V. gimnazije, Zagreb), Moderna galerija, 2009.

Kontinuirani muzejsko-edukativni projekt *10 škola – 10 umjetnika* koji se održava u Modernoj galeriji u Zagrebu pokrenula je Ivana Rončević Elezović 2005., u povodu obilježavanja 100. obljetnice postojanja Moderne galerije. Cilj projekta bio je da se uključivanjem učenika deset srednjih škola premreži cijela Hrvatska i stvori nacionalni projekt koji će uključivati i poticati djelovanje na lokalnoj razini. Osmišljeni su timovi od tri učenika i jednog profesora koji su zaduženi za obradu određene teme te rade u dogovoru i u suradnji s Modernom galerijom koja prati program njihove ustanove. Nakon toga, timovi pred svim sudionicima projekta prezentiraju temu u PowerPoint prezentaciji i na raznovrsnim radionicama. Naglasak je bio na multimedijalnosti projekta i na tome da izlaganja ne budu isključivo tradicionalnoga, predavačkog tipa, već da grupe osmisle radionice za prezentacije svoje teme, snime filmove i koriste se animacijama, što je znatno pridonijelo atraktivnosti i dinamičnosti projekta. Učenici na taj način stječu nova znanja te razvijaju nov odnos prema materiji koju obrađuju i prema instituciji muzeja. Oni sami postaju aktivni sudionici, sukreatori, istraživači i predstavljači svog projekta u kreativnom postupku njegove organizacije. S obzirom na dobre rezultate prvog kruga projekta, odlučeno je da se on provodi dalje te da postane kontinuirani muzejsko-edukativni projekt.

U studenom 2019. projekt je u Modernoj galeriji održan jubilarni, petnaesti put. Godine neprekidnoga i sustavnog rada s mladom populacijom rezultirale su brojnim pozitivnim učincima. Stvorena je mreža razmjene iskustava i informacija na profesionalnoj i odgojno-obrazovnoj razini. Projekt je osobito koristan nastavnicima likovne umjetnosti uključenima u nj. Dodatno, sam projekt i dalje živi tijekom cijele godine jer se pripremljena izlaganja i radionice prezentiraju i promoviraju u lokalnim sredinama: na gradskim i županijskim razinama, u sklopu programa lokalnih muzejskih institucija te putem međugradskih i međunarodnih suradnji unutar programa škola kojima timovi pripadaju. Posebno veseli informacija da se iz muzejsko-edukativnog projekta *10 škola – 10 umjetnika* regrutiraju i budući kolege srodnih struka (budući arhitekti, dizajneri i polaznici umjetničke akademije), ali i budući povjesničari umjetnosti. Studente povijesti umjetnosti koji su prethodno sudjelovali u projektu *10 škola – 10 umjetnika* nastojali smo što redovitije uključivati u praktični rad u Galeriji, pri realizaciji tih projekata, kako bi stekli potrebnu praksu i ostali u kontaktu s našom institucijom.

Kako se pokazalo da je riječ o izrazito „životnom” formatu koji njegovi sudionici s velikim oduševljenjem prihvaćaju, odlučila sam iskoristiti njegovu fleksibilnost te osmisliti, transformirati i prilagoditi daljnje programe za muzejsku edu-

sl.5.-6. Audio-vizualni materijal za posjetitelje koji su pripremili učenici Gimnazije Dubrovnik, Moderna galerija, 2009.,
foto arhiva Moderne galerije

kaciju koji bi se oslanjali na izvorni projekt. Tako je ideja prvi put zaživjela u prigodi obilježavanja Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja 2008. U sklopu zadanih smjernica Muzejskoga dokumentacijskog centra za tu godinu pozornost smo usmjerili na promišljanje uloge muzeja u društvu prezentacijom odjeka kontinuiranog projekta *10 škola – 10 umjetnika* kao strateškog plana za razvijanje svijesti o kulturi i kulturnim institucijama na nacionalnoj i lokalnim razinama među mladima. Željeli smo istražiti na koji je način taj projekt utjecao na njihovu percepciju nacionalne umjetnosti i muzejske institucije. Okupljena je grupa mladih ljudi koju su činili današnji kolege, tada studenti povijesti umjetnosti i pripadnici prve generacije koja je 2005. sudjelovala u projektu: Marin Ivanović i Nikša Spremić te učenici V. gimnazije Zagreb, pod vodstvom prof. Vesne Mišljenović te Prve gimnazije Varaždin, pod vodstvom prof. Ksenije Horvat-Kipke. Oni su aktivno sudjelovali u osmišljavanju i realizaciji programa *Dana muzeja* u Modernoj galeriji.

Opisana formula izravnoga i kreativnog angažmana učenika potom je prvi put primijenjena u obilježavanju *Noći muzeja* 2009. godine. Angažirani su učenici profesorice Vesne Mišljenović iz V. gimnazije u Zagrebu i profesora Joze Serdarevića iz Gimnazije Dubrovnik. U suradnji s učenicima osmišljen je i realiziran program glazbene kulise za aktualnu izložbu Josipa Račića u Modernoj galeriji, program svjetlosnih projekcija s motivima iz Račićeva slikarstva na vanjskom pročelju Galerije kao znak i pozivnica posjetiteljima te tematski audiosadržaji i videosadržaji. Učenik V. gimnazije Ivan Toth uspješno je dizajnirao letak-pozivnicu za *Noć muzeja* u Modernoj galeriji, koju smo tiskali, a učenici su je volonterski dijelili po punktovima u gradu kao najavu našeg programa. U radu za Modernu galeriju i *Noć muzeja* s entuzijazmom se pokrenula cijela škola.

Te sam godine uz obilježavanje manifestacije *Noć muzeja* osmislila i pokrenula segment istog programa pod nazivom *Gimnazijalci – muzejski vodiči*, koji smo te prve godine prozvali akcijom *Pitaj učenika*. Taj je program u idućim godinama zaživio kao još jedna nova tradicija Moderne galerije u Zagrebu. Naime, ideja je bila da se u suradnji s nastavnikom likovne kulture odabere grupa učenika koji će se potom u Modernoj galeriji educirati o aktualnoj izložbi, s naglaskom na odabranim pojedinačnim eksponatima koji se dodjeljuju svakom učeniku. Učenike-vodiče u samoj *Noći muzeja* trebalo je detaljima poput sličnih i označenih majica ili bedževa učiniti vidljivima posjetiteljima kojima su imali zadatak prezentirati umjetnine i upoznati ih s aktualnom izložbom Moderne galerije. Program se pokazao prvim osvježenjem cijele manifestacije, a entuzijazam i veselje učenika reflektirali su se oduševljenim reakcijama publike. Osim što su posjetitelji dobili mogućnost razgledati izložbu Moderne galerije u specifičnoj atmosferi *Noći muzeja*, dodatno im je na originalan, zanimljiv i dojmljiv način ponuđena informacija o samoj izložbi i eksponatima.

U idućim godinama projekt *Gimnazijalci – muzejski vodiči* postao je neizostavna sastavnica programa *Noći muzeja* u Modernoj galeriji, a njegova je popularnost među publikom svake godine ponovo potvrđivana. Mediji bi redovito pokazivali veliko zanimanje upravo za takav pristup obilježavanju *Noći muzeja* u Modernoj galeriji. Naš stalni i vjerni suradnik bila je profesorica Vesna Mišljenović iz V. gimnazije, s brojnim naraštajima svojih učenika. Upravo smo s profesoricom Mišljenović i V. gimnazijom 2015. otišli korak dalje organiziravši program *Gimnazijalci – muzejski vodiči* na području cijeloga grada Zagreba u povodu obilježavanja *Noći muzeja*. U ime Moderne galerije okupila sam i organizirala sedamnaest muzeja s gradskog područja: Hrvatski prirodoslovni muzej, Muzej Mimaru, Fundus umjetnina

sl.8.-10. Projekcije na pročelju Moderne galerije, Noć muzeja 2009., foto arhiv Moderne galerije

sl.11.-12. Pripreme projekcija na pročelju Moderne galerije, Noć muzeja 2009., foto arhiv Moderne galerije

i studentskih radova Akademije likovnih umjetnosti, Arheološki muzej u Zagrebu, Etnografski muzej Zagreb, Muzej blaženog Alojzija Stepinca, Hrvatski školski muzej, Strossmayerovu galeriju starih majstora HAZU, Gliptoteku HAZU, Memorijalnu zbirku *Jozo Kljaković*, Galeriju Klovićevi dvori, Muzej za umjetnost i obrt, Muzej grada Zagreba, Muzej suvremene umjetnosti, Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Umjetnički paviljon u Zagrebu i, naravno, Modernu galeriju. Prof. Mišljenović okupila je i organizirala trinaest zagrebačkih srednjih škola: V. gimnaziju, XII. gimnaziju, IX. gimnaziju, Školu za modu i dizajn, IV. gimnaziju, III. gimnaziju, X. gimnaziju, XVI. gimnaziju, Klasičnu gimnaziju, Gimnaziju Lucijana Vranjanina, Žensku opću gimnaziju, Školu primijenjene umjetnosti i dizajna te Privatnu umjetničku gimnaziju. Potom smo ih povezali i koordinirali akciju obuke vodiča i samog nastupa na manifestaciji. Zagrebački učenici dali su posve osobitu i originalnu dimenziju obilježavanju *Noći muzeja* 2015. na razini cijeloga grada. U vedroj vrevi *Noći muzeja* bili su sasvim sigurno ugodno iznenađenje i otkriće brojnim posjetiteljima. Štoviše, pojedini muzeji, poput Strossmayerove galerije starih majstora HAZU, nakon *Noći muzeja* 2015., kada su educirani za taj projekt, u obilježavanje te manifestacije nastavljaju redovito uključivati projekt *Gimnazijalci – muzejski vodiči*.

Primjer opisanih projekata pokazatelj je kako se dobro pogođena i osmišljena formula oploduje i dograđuje kroz vrijeme, baveći se onim najvrednijim – odgojem i obrazovanjem mladih naraštaja potencijalnih muzejskih djelatnika, suradnika ili pak publike. Upravo je to ključna, ciljana populacija kojoj je potrebno ponuditi kvalitetne sadržaje, uz otvaranje prostora za vlastitu kreativnosti i aktivni angažman. Na taj način kultura, umjetnost i muzejske institucije na inovativan način postaju bliske mladima. Osim što se potiče njihova intelektualna znatiželja i širi područje znanja, učenici također razvijaju pozitivnu afektivnu povezanost s muzejom jer projekt i programe koji iz njega proizlaze doživljavaju kao svoje djelo. Višeslojnost i višestranost u ovom tekstu opisanih projekata nadilazi samo muzejsko gradivo poticanjem razvoja komunikacijskih, prezenterskih te digitalnih vještina i istraživačkoga timskog rada. Stoga oni u svojoj praktičnoj primjeni postaju istinska škola za život.

Primljeno: 15. lipnja 2020.

"HIGH SCHOOL CHILDREN AS MUSEUM GUIDES" A MUSEUM EDUCATION PROJECT OF THE MODERN GALLERY OF ZAGREB

The article introduces the museum education project *High School Children as Museum Guides* originally created by Ivana Rončević Elezović in 2009. It developed out of an early museum education programme called *10 Schools – 10 Artists* that she also devised. Since then it has been traditionally used in the Museums Night event in the Modern Gallery in Zagreb. In 2015, in association with a teacher from the 5th High School, Vesna Mišljenović, it was organised in such a way as to cover the whole city, taking in some thirty museum and educational institutions. The object of this essay is to show how continuous work on well-devised projects through the years can encourage them to live, grow and be upgraded, creating a whole multilayered network of interactions.

